

Marzenna Zaorska

Institut pedagogiky, Vysoká pedagogická škola, Olštýn

Stanisław Szymelfenig

Společnost pomoci hluchoslepým (rodičovská sekce), Olštýn

O ČINNOSTI RODIČOVSKÉ SEKCE HLUCHOSLEPÝCH DĚTÍ SPOLEČNOSTI POMOCI HLUCHOSLEPÝM

Společnost pomoci hluchoslepým (SPR) je společenskou organizací, která vznikla poměrně nedávno, má však velký význam nejen vzhledem ke specifice své činnosti, ale i k problémům, které se pokouší řešit. Formálně začala svou činnost 25. února 1992, kdy byl soudně registrován statut společnosti. Jejím vzniku předcházely několikaleté přípravy, protože v právním smyslu neoficiální činnost zahájila už 19. října 1991 na schůzi 35 zakládajících členů, pracovníků Polského svazu nevidomých, Polského svazu neslyšících, teoretiků a praktiků zabývajících se problematikou hluchoslepých a samotných osob se současným postižením sluchu a zraku.

Hlavním cílem organizace je zajistit všestrannou pomoc a péči osobám, které se ve svém životě následkem komplikovaného defektu setkávají s nejrůznějšími problémy. V centru zájmu a příkladné péče sedmičlenného výboru SPR jsou otázky podpory rozvoje a rehabilitace hluchoslepých dětí, informování veřejnosti o problémech hluchoslepých prostřednictvím masmédií a vytváření náležitých podmínek pro vzdělávání a rehabilitaci. Ve dnech 16.-22. června 1994 proběhlo v Ciechocinku výukově-rehabilitační školení, které mělo za cíl aktivizovat rodiče dětí se současným postižením zraku i sluchu a založit sekci rodičů hluchoslepých dětí, která by působila při Společnosti pomoci hluchoslepým. Po četných dlouhých diskuzích se podařilo dosáhnout konsenzu a jmenovat několikačlennou iniciativní skupinu. V čele rodičovské sekce stanula paní Grażyna Glińska z Varšavy a místopředsedou se stal pan Stanisław Szymelfenig z Olštýna.

Soustředění se účastnili hosté ze Spojených států, kteří posloužili svými radami a zkušenostmi v organizačních otázkách a teoretickými i praktickými znalostmi v oblasti výchovně-vzdělávacích metod, používaných v případě hluchoslepých dětí.

Hlavním cílem sekce je zajistit všestrannou pomoc a podporu rodičům hluchoslepých dětí a tím i jim samým v:

- překonávání každodenních těžkostí,
- překonávání bariér v interpersonální komunikaci,
- překonávání společenské izolace,
- zvládání takto komplikovaného postižení,
- samotné rehabilitaci a koordinaci činností s ní spojených.

Sekce svůj cíl realizuje:

- vyhledáváním a registrováním rodin, které mají hluchoslepé dítě,
- registrováním sociálně-existenčních a rehabilitačních potřeb rodin s hluchoslepým dítětem a v rámci možností poskytováním potřebné pomoci,
- rozšiřováním forem spolupráce s rodiči, jejichž ověřené a osvědčené rehabilitační zkušenosti, které vedou k společenské integraci jejich dítěte, si zaslouží výměnu,
- propagací a informováním společnosti o problematice hluchoslepých dětí v masmédiích,
- poskytováním prostředků a dalekosáhlé pomoci rodičům, kteří mají děti se současným postižením zraku a sluchu,
- organizováním školení pro rodiče a hluchoslepe děti,
- poskytováním speciální tyflosurpedické péče,
- prezentací a ochranou zájmů hluchoslepých dětí a jejich rodičů vzhledem ke státním orgánům, společenským a samosprávným organizacím,
- získáváním prostředků na meritorní a organizační činnost sekce,
- navazováním kontaktů se zahraničními společnostmi podobného typu.

Členové sekce se dělí na řadové a čestné. Řadovými členy se mohou stát rodiče hluchoslepých dětí, pečovatelé a osoby zaměstnané v ústavech sociální péče (dětský domov, dům sociální péče atd.), ve kterých děti žijí. Čestným členem může být fyzická osoba, která poskytuje zvláště cenný přínos do činnosti sekce. Čestné členství je udělováno usnesením valné hromady společnosti na návrh vedení sekce. Může je dostat obyvatel Polska i cizinec. Členy přijímá vedení společnosti na návrh rady sekce. Řadové členství se řídí statutem Společnosti pomoci hluchoslepým.

Výše uvedené cíle a úkoly rodičovské sekce jsou realizovány postupně, podle možností a prostředků. Díky laskavé podpoře novinářů Rádía Olštýn byl v minulém roce vysílán pořad o Společnosti pomoci hluchoslepým a o problémech, které tíží rodiče postižených dětí. Cílem pořadu nebylo ani tak získat sponzory, ale spíše seznámit společnost s problémy hluchoslepých osob.

V minulém roce se také v místním tisku "Deník Pojezeří" objevil článek o hluchoslepé dívence Grażynce Sz., který se pokusil představit její dosavadní vývoj a očekávání rodičů od dalšího vzdělávání a rehabilitace.

U příležitosti slavnostní inaugurace Klubu pohybově postižené mládeže při Akademickém kroužku pomoci handicapovaným osobám v Olštýně proběhla výstava uměleckých prací výše jmenované dívky.

POMOCI HLUCHOSLEPÝM

Rada rodičů také usiluje o získání finanční pomoci na zajištění odborné péče, rehabilitace a hlavně na organizování školicích a rehabilitačních soustředění. V současné době se k těmto účelům už podařilo shromáždit určité prostředky. Počítáme i s jinými zdroji, například s Fondem Stefana Batoryho.

V nejbližší budoucnosti, tj. v letním období, se nám snad podaří realizovat rehabilitační soustředění, pokud budou všechny formální a meritorní otázky konečně vyřešeny.

Máme vlastní představy o konkrétních cílech a programu takového soustředění. Podle našeho názoru by mělo probíhat podle této stupnice důležitosti: rehabilitace, revalidace, socializace, odpočinek a rekreace.

V rámci rehabilitace klademe důraz na veškeré individuální a skupinové akce léčebně-pedagogického charakteru, jakými jsou vodoléčba, inhalace, masáže, elektro- a světloléčba, kinezioterapie, minerální a bahenní koupele, pitnékúry, termoléčba, ultrazvuk, rostlino- a aromaterapie, pohybová rehabilitace, korekční tělocvik. Samozřejmě, že každý druh léčby musí být přizpůsoben individuálním potřebám a možnostem.

V diagnostice a revalidaci by probíhala psychologicko-pedagogická individuální i skupinová školení na téma:

- logopedické terapie a široce chápané verbální a mimoverbální komunikace,
- rozvíjení vidění (pokud existují zbytky zraku),
- zlepšování sluchu, manuální zručnosti, zrakově-pohybové integrace,
- metody Veroniky Sherbornové,
- muzikoterapie,
- výtvarné činnosti.

Bezprostřední výchovně-vzdělávací práci by měla předcházet odborná, důkladná a přesná psychologická, pedagogická a logopedická diagnóza, která by plnila tři základní funkce:

- konstatování faktů spojených s etiologií a patomechanizmy hluchoslepoty. Tato funkce by spočívala ve srovnání aktuálního stavu rozvoje dítěte s postulovaným stavem a co nejdůkladnějším popisem rozdílů;
- usměrňování korektivně-kompenzačně-vyrovňovacích činností, které směřují k vytvoření projektu a programu rehabilitace v oblasti metod, forem, prostředků a podmínek realizace;
- ověření správnosti a efektivity terapeutické procedury. Jde tu o případné změny vstupní diagnózy a rehabilitačního programu v závislosti na dosažených praktických výsledcích.

Do kategorie socializačních postupů by patřila cvičení na vytváření samoobslužných schopností, na prostorovou orientaci a orientaci v sociální skupině, na zvládnání každodenních činností.

Rekreace je, kromě práce a učení, třetí sférou dobrovolné lidské aktivity, která, pokud je dobře organizována, se může stát důležitým rehabilitačním prvkem, protože dává průchod fyzické, duševní i tvůrčí energii člověka. Podle

našeho názoru zařazení sportovních a pohybových her, procházek, výletů, společných návštěv koncertů nebo divadel by mohlo dětem i jejich rodičům poskytnout hodně uspokojení, probudit emocionalitu a kladně působit na psychofyzický stav.

Organizovaného rehabilitačního soustředění by se měla účastnit také nevelká skupina studentů, kteří by si zde odbyli školní praxi a současně by byli velkou podporou jako opatrovníci a spoluorganizátoři akcí ve volném čase.

Takto chápaná problematika by kladně ovlivnila realizaci cílů soustředění. Během soustředění by byly plněny úkoly sekce, jakými jsou:

- stanovení sociálně-existenčních a rehabilitačních potřeb rodin hluchoslepých dětí,
- výměna výchovných a životních zkušeností rodičů,
- výuka rodičů terapeutickým činnostem,
- poskytování tyflosurpedické péče dětem.

Důležitým tématem v organizační a meritorní činnosti rodičovské sekce je navázání spolupráce s podobnými společnostmi v zahraničí. V tomto ohledu velmi počítáme s pomocí, podporou a radou vedení společnosti, které takovéto kontakty má, a s širším zájmem ze strany Perkinsova ústavu a západních organizací.

Chtěli bychom navázat bližší spolupráci se zástupci rodičovských společností skandinávských, pobaltských a ruských. Vycházíme z přesvědčení, že každá zkušenost je důležitá a hodná pozornosti a její přizpůsobení místním podmínkám může přinést kladné výsledky ve vypracování dokonalejších metod výchovy hluchoslepých dětí.

Vedení a členové rodičovské sekce se budou snažit získat věrohodné statistické údaje o počtu hluchoslepých dětí v Polsku. Budou využity všechny naše síly a prostředky.

Navrhujeme také pokračovat ve spolupráci mezi rodiči po skončení soustředění, která možná bude probíhat regionálně vzhledem ke komunikačním problémům. Finanční prostředky na další činnost sekce je třeba získávat nejrůznějšími způsoby, například prodejem benefičních cihel při různých akcích.

V plánech budoucí činnosti se také objevilo organizování uměleckých akcí na charitativní účely, do nichž by se mohli zapojit známí divadelní a estrádní umělci. Nechceme však, aby to byly pseudokoncerty, budící znechucení, z nichž by byli diváci, zvláště ti movití, rozčarováni.

Rodiče hluchoslepých dětí se chtějí více a aktivněji zapojit do činnosti společnosti a pomoci realizovat hlavní cíl i jednotlivé úkoly. Jakožto osoby nejvíce zainteresované na osudu svého dítěte, jeho vzdělávání a integraci do společnosti, chceme mobilizovat i ostatní rodiče k intenzivnější činnosti, vytrhnout je z osamělého boje a všednosti každodenního života nebo nemožnosti a rozčarování, i když to nebude snadný úkol.

LITERATURA

Biuletyn Informacyjny TPG, Č. 4, Č. 5/1994, Č. 6/1995.

Kwiatkowski, G. (1994). Grażynka rusza w świat. *Dziennik Pojezierza*.

Statut Towarzystwa Pomocy Głuchoniewidomym.

